

УДК 398.8(=161.2):[78.088:792.027.4](477)“19/20”

DOI <https://doi.org/10.15407/nte2024.04.049>

СОЛДАТЕНКО ОЛЕКСАНДР

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (Чернігів, Україна).

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-7400-2779>

SOLDATENKO OLEKSANDR

a Ph.D. in Pedagogics, an associate professor at the Department of Artistic Disciplines of T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine).

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-7400-2779>

Бібліографічний опис:

Солдатенко, О. (2024) Інноваційні форми обробки народних пісень. *Народна творчість та етнологія*, 4 (404), 49–56.

Soldatenko, O. (2024) Innovative Forms of Folk Songs Arrangement. *Folk Art and Ethnology*, 4 (404), 49–56.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2024. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОБРОБКИ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

Анотація / Abstract

Мета статті – дослідити, проаналізувати та систематизувати інноваційні форми обробки народних пісень у контексті сучасної української культури. У розвідці проаналізовано праці українських науковців, які досліджують питання обробки пісенного фольклору, таких як Андрій Ковбасюк, Андрій Соловйов, Наталія Федорняк, Рубен Толмачов, Геннадій Савенко, Андрій Мосеев, Андрій Фурдичко, Олена Батовська, Ольга Буга, Олександр Яковчук. Розглянуто причини актуальності застосування інноваційних форм обробки народних пісень музикантами, композиторами та продюсерами. Це, зокрема, збереження й популяризація культурної спадщини, створення нових музичних тенденцій, привернення уваги молоді до народної культури, презентація української музики на міжнародному рівні, розвиток музичної індустрії. Розглядаються сучасні форми обробки народних пісень, такі як електронна обробка, ф'южн-музика, мультимедійні вистави, експериментальні аранжування, використання інтерактивних технологій, мультикультурного підходу, застосування акустичних ефектів, мультисенсорні проекти, створення музичних інсталяцій, колаборації із сучасними музикантами та продюсерами, участь у музичних фестивалях і заходах, міжкультурний обмін. Наведено приклади застосування інноваційних форм обробки народних пісень українськими музичними колективами та музикантами (колектив «DakhaBrakha», рок-група «Океан Ельзи», Проект «Інший вимір» Олега Скрипки, альбом «Дремле Місяць» співачки Ірини Білик, гурт «ТІК», гурт «The ВІО», артгурт «Мертвий півень» (Mertvyi Piven), музикант «Тарас» (Taras)), які демонструють різноманіття їх творчості в галузі інтерпретації народної музики. Автор пропонує подальші дослідження спрямовувати на більш детальне вивчення впливу інноваційних форм обробки народних пісень на сприйняття музики аудиторією,

їх емоційну реакцію та культурний контекст, на пошук нових жанрів і стилів музики, таких як фолькрок, етноелектроніка тощо.

Ключові слова: сучасні обробки народних пісень, аранжування, мультимедійні вистави, мультисенсорні проекти, музичні інсталяції.

The purpose of the article is to research, analyze and systematize innovative forms of processing folk songs in the context of modern Ukrainian culture. The works of Ukrainian scientists researching the issues of song folklore processing are analyzed in the article. These are, for example, Andrii Kovbasiuk, Andrii Soloviov, Nataliia Fedorniak, Ruben Tolmachov, Hennadii Savenko, Andrii Mosieiev, Andrii Furdychko, Olena Batovska, Olha Buha, Oleksandr Yakovchuk. The reasons for the relevance of the use of innovative forms of processing folk songs by musicians, composers and producers are considered in the article. The submitted list includes, in particular, preservation and popularization of cultural heritage, creation of new musical trends, drawing attention of youth to folk culture, presentation of Ukrainian music at the international level, development of the musical industry. The author analyzes modern forms of processing folk songs such as: electronic processing, fusion music, multimedia performances, experimental arrangements, use of interactive technologies, use of acoustic effects, multisensory projects, creation of musical installations, collaborations with modern musicians and producers, participation in music festivals and events, intercultural exchange, use of a multicultural approach. The examples of the use of innovative forms of processing folk songs by Ukrainian musical groups and musicians are submitted in the article: the *Dakha Brakha* collective, *Okean Elzy* rock group, *Another Dimension* Project by Oleh Skrypka, *The Moon is Sleeping* album by the singer Iryna Bilyk, *TIK* band, *The VYO* band, the *Dead Rooster* art band, the musician *Taras*, demonstrating the diversity of their works in the field of interpretation of folk music. The author suggests directing further research to a more detailed study of the influence of innovative forms of folk song processing on the audience's perception of music, their emotional reaction and cultural context, to the search for new genres and styles of music, such as folk-rock, ethno-techno, etc.

Keywords: modern processing of folk songs, arrangements, multimedia performances, multisensory projects, musical installations.

Постановка проблеми. Українська музична культура володіє багатою традиційною спадщиною, включаючи народні пісні, які відображають багатство кольорів, емоцій та історій. «Особливою популярністю користується у слухачів виконання народних пісень в обробці сучасних українських композиторів. Естетичний рівень їх сприйняття посилюється високопрофесійною виконавчою майстерністю академічних хорових колективів, які сьогодні застосовують сучасне аранжування, практикують жанрову універсальність та супровід народних інструментів» [9, с. 1577]. Проте з розвитком сучасних музичних технологій та еволюцією смаків аудиторії постає питання, як зберегти та відтворити ці народні твори в новому світі. Проблема полягає в необхідності знаходження інноваційних форм обробки народних пісень, які б зберігали їх автентичність та глибину й водночас дозволяли б привернути увагу молодіжної аудиторії та відповідали їй сучасним музичним уподобанням.

Багато українських науковців досліджують питання обробки пісенного фольклору. Наприклад, Андрій Ковбасюк у своєму дисертаційному дослідженні визначив особливості інтерпретації українського пісенного фольклору представниками Львівської вокальної школи другої половини ХХ ст. – початку ХХІ ст. [3]. Дисертація Андрія Соловйова присвячена дослідженню становлення жанру джазової обробки народної пісні та його специфіки функціонування в сучасному музичному просторі України [6]. У науковій праці Наталії Федорняк розглянуто питання трансформації музично-фольклорної традиції в академічному й естрадному виконавстві через виконавський фольклоризм, фольклорно-фестивальний рух упродовж ХХ ст. – на початку ХХІ ст. на території Північної Америки [8]. Рубен Толмачов у своєму навчальному посібнику поповнив хоровий і ансамблевий репертуар шляхом створення власних хорових аранжувань і вільних композиторських обробок відомих народних пісень [7]. Геннадій

Савенко та Андрій Мосеев дослідили питання обробки народних пісень і створення оркестрового акомпанементу для народного хору [4]. Андрій Фурдичко вивчав фольклоризм у репертуарі сучасних українських академічних хорів [9]. Олена Батовська висвітлила інноваційні форми виконавської презентації сучасної академічної хорової музики *a cappella* [1]. Ольга Буга проаналізувала принципи вільної обробки народних пісень [2]. Дослідження Олександра Яковчука присвячені жанру хорової обробки українських народних пісень та відображенню національної ментальності українців у музичному фольклорі [10].

Праці цих та інших науковців відображають різноманітні аспекти вивчення теми обробки народних пісень, однак питання систематизації методів і підходів до творчого переосмислення традиційного українського фольклору, його впливу на сучасне музичне середовище як засобу збереження культурної спадщини, створення нових музичних напрямів та зацікавлення українською музичною творчістю залишилися поза увагою дослідників.

Метою статті, як ми вже зазначили, є дослідження, аналіз та систематизація інноваційних форм обробки народних пісень у контексті сучасної української культури.

«Обробки народних пісень почали створювати наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. українські композитори М. В. Лисенко, К. Г. Стеценко, М. Д. Леонтович. Обробка народної пісні “Щедрик”, яку створив М. Леонтович, стала відомою і шанованою у всьому світі. У другій половині ХХ століття обробки народних пісень та оригінальні хорові твори в народному стилі створювали такі відомі діячі хорового мистецтва, як А. Т. Авдієвський, А. М. Пашкевич, І. М. Сльота, І. В. Бідак... Сьогодні хормейстер має можливість створювати власні обробки, виходячи з технічних можливостей свого колективу» [4, с. 3].

Виклад основного матеріалу. Інноваційні форми обробки народних пісень мають

неабияке значення для розвитку сучасної української культури, її популяризації та залучення нових аудиторій. Їх вивчення й застосування музикантами, композиторами, хормейстерами, виконавцями та продюсерами у своїй професійній діяльності актуально для сучасної української музичної культури з багатьох причин.

«Завдання українського музичного фольклору полягає в тому, аби не дати обірватися духовній нитці, яка пов'язує нас з еволюційним процесом розвитку українства» [9, с. 1570]. Саме інноваційні обробки народних пісень дозволяють привернути увагу широкої аудиторії до традиційної української музичної культури, що сприяє збереженню й популяризації цінних аспектів національної ідентичності та культурної спадщини. Вони дають змогу змішувати традиційні мелодії із сучасними музичними жанрами і стилями, що створює нові музичні тенденції та напрями, які відображають еволюцію української культури і смаків молодіжної аудиторії. Власне тому сучасні обробки народних пісень можуть бути привабливими для молоді, яка шукає нове й цікаве звучання, і це допомагає залучити сучасне покоління до вивчення та поцінування традиційної української культури.

Українські народні пісні в сучасній обробці й виконанні дедалі більше привертають увагу зарубіжної аудиторії до вітчизняної музики, що сприяє її міжнародному визнанню та популяризації виступів наших музикантів за кордоном. Також вони є джерелом нових творчих ідей та проєктів для музикантів, аранжувальників і продюсерів, що позитивно впливає на розвиток музичної індустрії в Україні та створює нові можливості для творчої співпраці.

Інноваційні форми обробки народних пісень можуть мати різноманітні музичні й технологічні підходи для творчого переосмислення та втілення традиційного фольклору, що уможливає відновлення й оновлення народної музики, зберігаючи її автентичність та цінність для сучасної аудиторії:

1. Електронна обробка.

Використання сучасних електронних інструментів і програмного забезпечення для створення електронних версій народних пісень, що може містити семплювання народних мелодій, додавання ефектів та обробку звуку; застосування нових технологій запису й обробки звуку для створення звукових ефектів та унікальних звучань, що може включати використання студійного обладнання, програмного забезпечення для аудіопродукції та звукових ефектів.

2. Ф'южн-музика та адаптація до сучасних тенденцій.

Створення версій народних пісень, які відповідають сучасним музичним тенденціям і вподобанням аудиторії, що може бути виконано шляхом додавання елементів популярних жанрів, таких як поп, джаз, рок, реггі, етнофанк, електронна музика та ін. Змішування народних музичних елементів з іншими жанрами дає змогу створювати нові й цікаві аранжування, які зберігають елементи традиційної музики, але виходять за межі класичного звучання.

3. Мультимедійні вистави.

Використання мультимедійних технологій, таких як відеопроєкція, візуальні ефекти, мапінг тощо, для створення спектаклів або вистав на основі народних пісень, що уможливає поєднати музику з візуальним мистецтвом та створити захопливі вистави.

4. Експериментальні аранжування.

Використання нестандартних музичних інструментів, технік та аранжувальних прийомів, гармонійних розв'язок і ритмічних змін для створення унікальних та інноваційних версій народних пісень. Це може містити в собі використання нестандартних голосових технік, звукових ефектів та неординарних ритмів. «Аранжувальник також може створити додатковий інструментальний епізод, побудований на інтонаціях пісні, покликааний підтримати хор у заключних довготривалих акордах та логічно завершити форму» [4, с. 10]. Утім, «незалежно від поглядів та смаків різних аранжувальників, мистецтво аран-

жування ставить перед ними вимоги – зберегти основні риси авторського оригіналу або “народності” пісні та досягти яскравого, художньо-переконливого звучання в оркестрі. Закономірним наслідком такого підходу буває нова якість, новий характер, нова виразність твору» [4, с. 14].

5. Кросовер-проекти.

Співпраця з артистами й музикантами з інших культур або музичних жанрів для створення нових версій народних пісень, що дає змогу збагатити традиційну музику новими ідеями та звучанням.

6. Використання інтерактивних технологій.

«Театралізація у сфері хорової музики, сценічна адаптація несценічних музичних творів є специфічною рисою художньої культури нашого часу. У сучасному хоровому мистецтві все частіше спостерігається <...> пошук нових форм освоєння простору» [9, с. 1573]. «У сучасних умовах <...> фольклорні ансамблі, різноманітні фольклористичні формації прагнуть до втілення народної пісні в яскравій театральній-видовищній формі, яка потребує оброблення / інтерпретування оригіналу. <...> Як найбільш ефективний метод – практика прямого контакту із глядацькою залюю, максимальної її участі у фольклорній виставі – етнографічному або фольклористичному концерті» [5, с. 140]. Саме тому актуальним є створення музичних проектів, які залучають аудиторію до активної участі у виконанні пісень. Це можуть бути масові музичні виступи, де глядачі також беруть участь у співі або створенні музики за допомогою сучасних технологій.

7. Використання акустичних ефектів.

Застосування різноманітних акустичних та звукових ефектів для створення унікального звучання, що може включати ефекти ехо, реверберації, фільтрації та інших методів обробки звуку.

8. Мультисенсорні проекти.

Створення музичних проектів, які поєднують звукові елементи з візуальними й

сенсорними ефектами. Цього можна досягти за допомогою використання відеоінсталяцій, світлових ефектів, хореографії та інших методів, що залучають різні сенсорні враження.

9. Створення музичних інсталяцій.

Розробка мультимедійних інсталяцій на основі народних пісень, які поєднують музику з візуальним мистецтвом, танцем та іншими виразними формами.

10. Колаборації із сучасними музикантами та продюсерами.

Співпраця з відомими артистами й музичними продюсерами для створення спільних версій народних пісень, що може дозволити поєднання традиційної музики із сучасними музичними тенденціями та звучанням.

11. Участь у музичних фестивалях і подіях.

Виступи народних музикантів та гуртів на сучасних музичних фестивалях і заходах, де вони можуть продемонструвати власні інноваційні аранжування та вразити аудиторію своїм талантом і креативністю.

12. Міжкультурний обмін та використання мультикультурного підходу.

«Відкриття зовнішніх кордонів надає можливість збагатитися мистецьким надбанням усього світу, вдосконалювати свою майстерність, розповсюджувати її назовні, бути в курсі усіх світових трендів розвитку музичної культури» [9, с. 1570]. Співпраця з музикантами й артистами з різних культур і народностей для створення нових інтерпретацій народних пісень сприяє збагаченню й розширенню музичних традицій завдяки обміну досвідом та культурними особливостями. Обробка народних пісень з використанням музичних елементів з різних культур і традицій може допомогти створити унікальні аранжування, які відображають різноманіття культурного спадку.

Ці ідеї вдало використовували для створення інноваційних та захопливих версій народних пісень, що зберігають їхню унікальність і важливість для сучасної аудито-

рії. Вони можуть допомогти зберегти традиційну культурну спадщину й одночасно внести свіжість і новаторство у виконання народних пісень.

Пропонуємо кілька прикладів застосування інноваційних форм обробки народних пісень музикантами, композиторами, хормейстерами, виконавцями та продюсерами в Україні: усі «твори різняться за рівнем виконавської складності та мірою “авторського втручання” у запозичений матеріал: від адаптувань твору згідно вимог певного виконавського складу і нескладних аранжувань – до вільних обробок, що поєднують в межах однієї композиції кілька джерел, дві й більше теми або кілька музичних стилів (наприклад, джазова обробка фольклорної теми)» [9].

Український музичний колектив «DakhaBrakha» поєднує традиційні українські мелодії із сучасними музичними стилями й інструментами, такими як драм-машина, синтезатори та перкусія. Відома українська рок-група «Океан Ельзи» вдається до рокового й енергійного підходу, щоб відобразити дух та емоції традиційної української музики. Проект «Інший вимір» Олега Скрипки займається обробкою та інтерпретацією українських народних пісень у фольк-роковому стилі. Він поєднує традиційні мотиви з електричною гітарою та сучасними аранжуваннями. Відома українська співачка Ірина Білик випустила альбом «Дремле Місяць», де представляє власні версії традиційних українських мелодій у сучасному музичному виконанні. Український гурт «ТІК» випустив альбом «Gouache», де учасники зміксували українські народні пісні з елементами електронної музики та джазу. Молодий український гурт «The ВЙО» вдається до сучасних електронних звуків і ритмів, створюючи електро-фолькмузику з використанням народних мотивів. Український артгурт «Мертвий півень» (Mertvyi Piven) інтерпретує народні пісні в стилі авангардного року, додаючи нестандартні звукові ефек-

ти та експерименти зі звуком. Український музикант «Тарас» (Taras) спеціалізується на створенні альтернативних версій українських народних пісень. Він експериментує зі звучанням та аранжуванням, надаючи традиційним мелодіям сучасного вигляду.

Ці та інші проекти демонструють різноманіття творчості українських музикантів у галузі обробки та інтерпретації народної музики. Їхні роботи відображають як історичну спадщину, так і сучасні музичні тенденції, що є важливими для розвитку української музичної культури.

Отже, **висновки** дослідження засвідчують значущість таких інноваційних форм обробки народних пісень, як електронна обробка, ф'южн-музика, мультимедійні вистави, експериментальні аранжування, використання інтерактивних технологій, акустичних ефектів, мультисенсорні проекти, створення музичних інсталяцій, колаборації із сучасними музикантами та продюсерами, участь у музичних фестивалях і заходах, міжкультурний обмін, застосування мультикультурного підходу. Сучасні обробки народних пісень відкривають безмежні можливості для творчого експерименту й новаторства в музичній індустрії. Вони допомагають зберегти та переосмислити українську музичну спадщину, роблячи її доступною й цікавою для сучасної аудиторії, і можуть привертати увагу як української, так і зарубіжної аудиторії до унікальності та краси української музичної культури.

Наведені в статті приклади застосування інноваційних форм обробки народних пісень композиторами, виконавцями та продюсерами свідчать про те, що українські музиканти продовжують експериментувати

й обробляти народні пісні, щоб привернути увагу сучасної аудиторії та зберегти цінність української музичної культури.

Подальші дослідження спрямовуватимуться на більш детальне вивчення впливу інноваційних форм обробки народних пісень на сприйняття музики аудиторією, їх емоційну реакцію та культурний контекст, пошук нових жанрів і стилів музики, таких як фолькрок, етноелектроніка тощо.

Утім, треба зазначити, що існують також негативні тенденції в цій царині й виникають певні проблеми, а саме: не існує певних критеріїв оцінки якості обробки тієї чи іншої народної пісні; того, як вплинула ця обробка на зміст твору, його емоційне сприйняття слухачами, чи збережена автентичність пісні та її початкове смислове навантаження; існує вірогідність втрати автентичного звучання народних пісень у зв'язку з підлаштуванням їх під смаки масового слухача, що може з часом призвести до втрати якоїсь частини культурної спадщини українського народу; при нинішньому рівні інформаційно-комунікаційних технологій займатись обробкою народних пісень можуть, на жаль, не лише музиканти, композитори, виконавці, а й люди, які не мають фахової музичної освіти і через свою некомпетентність в нюансах виконавства переробляють твори на свій смак. Одним зі шляхів вирішення цих проблем є обов'язкова рекомендація для всіх музикантів, композиторів, виконавців, звукорежисерів, аби, оприлюднюючи обробку народної пісні, посилалися на її оригінальне виконання. Це особливо важливо для розширення світогляду в сучасній молоді, виховання патріотизму та прищеплення гарного музичного смаку.

Джерела та література

1. Батовська О. М. Інноваційні форми виконавської презентації сучасної академічної хорової музики а cappella (на прикладі «Прощай, XX век» В. Мужчиля). *Вісник КНУКіМ. Серія мистецтвознавство*. 2016. Вип. 34. С. 20–29.

2. Буга О. П. Костянтин Мясков. Принципи вільної обробки народних пісень. *Актуальні питання гуманітарних наук* : зб. наук. праць / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2022. Вип. 51. С. 97–101. URL : http://www.apfn-journal.in.ua/archive/51_2022/14.pdf (дата звернення 02.04.2024).

3. Ковбасюк А. М. Український пісенний фольклор у професійному формуванні вокаліста (на прикладі Львівської вокальної школи другої половини ХХ – початку ХХІ століття) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. Одеса, 2017. 18 с. URL : <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/Kovbasiuk-A-avtoref-2017.pdf> (дата звернення 02.04.2024).

4. Савенко Г. Я., Мосєєв А. В. Обробка народних пісень та створення оркестрового акомпанементу для народного хору. *Методичні рекомендації для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації*. Київ : Фірма «ІНКOS», 2006. 92 с.

5. Сінельнікова В. В. Музичний фольклор в умовах сцени: сучасні тенденції / В. В. Сінельнікова, І. Г. Сінельніков. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 14 (1). С. 140–144. URL : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/14/part_1/30.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-14-1-28> (дата звернення 02.04.2024).

6. Соловйов А. М. Джазова обробка народної пісні у творчості українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... д-ра філософії : спец. 025 «Музичне мистецтво». Суми : Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми, 2022. 231 с.

7. Толмачов Р. В. Хорове аранжування та вільна обробка : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2011. 168 с. : ноты ISMN 979-0-707505-55-7. URL : <https://palace.kyiv.ua/wp-content/uploads/2022/12/ХОРОВОЕ-АРАНЖУВАННЯ-ТА-ВІЛЬНА-ОБРОБКА.pdf> (дата звернення 02.04.2024).

8. Федорняк Н. Б. Трансформація музичної фольклорної традиції у середовищі української діаспори Північної Америки: історико-виконавський аспект : дис. ... канд. мистецтвознавства (доктора філософії) : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / М-во культури, молоді та спорту України ; ЛНМА імені М. В. Лисенка. Львів, 2020. 316 с.

9. Фурдичко А. О. Фольклоризм у репертуарі сучасних українських академічних хорів. *Народознавчі зошити*. 2017. № 6. С. 1569–1577. URL : <https://nz.lviv.ua/archiv/2017-6/34.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2017.06.1569> (дата звернення 02.04.2024).

10. Яковчук О. М. Хорові обробки українських народних пісень Олександра Яковчука: рівень генетичної ментальності нації. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. Вип. 33. С. 288–295.

References

1. BATOVSKA, Olena. Innovative Forms of Performance Presentation of Modern Academic Choral Music a cappella (Exemplified by “Farewell, the 20th Century” by V. Muzhchyl). *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Art Studies Series*. 2016, iss. 34, pp. 20–29 [in Ukrainian].

2. BUHA, Olha. Kostiantyn Miaskov. Principles of Free Folk Songs Processing. *Current Issues of Humanities: Collected Scientific Works*. Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. Drohobych: Helvetica, 2022, iss. 51, pp. 97–101 [online] [viewed 02 April 2024]. Available from: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/51_2022/14.pdf [in Ukrainian].

3. KOVBASIUK, Andrii. Ukrainian Song Folklore in the Professional Formation of a Vocalist (Exemplified by Lviv Vocal School of the Mid to Late 20th – Early 21st Century). An Author’s Abstract of Ph.D. Thesis in Art Studies: 17.00.03 *Musical Art Specialty*. A. Nezhdanova Odesa National Academy of Music. Odesa, 2017, 18 pp. [online] [viewed 02 April 2024] Available from: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/Kovbasiuk-A-avtoref-2017.pdf> [in Ukrainian].

4. SAVENKO, H., A. MOSIIEV. *Folk Songs Processing and Creation of Orchestral Accompaniment for the Folk Choir. Methodological Recommendations for Higher Educational Institutions of Culture and Arts of the 1st and 2nd Levels of Accreditation*. Kyiv: INKOS Firm. 2006, 92 pp. [in Ukrainian].

5. SINELNIKOVA, Valentyna. Musical Folklore in the Stage Conditions: Modern Trends. *Innovative Pedagogics*. 2019, iss. 14 (1), pp. 140–144 [online] [viewed 02 April 2024]. Available from: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/14/part_1/30.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-14-1-28> [in Ukrainian].

6. SOLOVIOV, Andrii. Jazz Processing of a Folk Song in the Works of Ukrainian Composers of the Mid to Late 20th – Early 21st Century]. A Ph.D. Thesis in 025 *Musical Art Specialty*. Sumy: A. Makarenko Sumy State Pedagogical University, 2022, 231 pp. [in Ukrainian].

7. TOLMACHOV, Ruben. *Choral Arrangement and Free Processing: A Learning Aid*. Vinnytsia: New Book, 2011, 168 pp.: sheet music ISMN 979-0-707505-55-7 [online] [viewed 02 April 2024]. Available from: <https://palace.kyiv.ua/wp-content/uploads/2022/12/ХОРОВОЕ-АРАНЖУВАННЯ-ТА-ВІЛЬНА-ОБРОБКА.pdf> [in Ukrainian].

8. FEDORNIAC, Nataliia. Transformation of the Musical Folklore Tradition in the Surroundings of Ukrainian Diaspora of North America: Historical and Performing Aspects: A Ph.D. Thesis in Art Studies: 17.00.03 *Musical Art* Specialty. Ministry of Culture, Youth and Sport of Ukraine; M. Lysenko Lviv National Academy of Music. Lviv, 2020, 316 pp. [in Ukrainian].

9. FURDYCHKO, Andrii. Folklorism in the Repertoire of Modern Ukrainian Academic Choirs. *The Ethnological Notebooks*, 2017, no. 6, pp. 1569–1577 [online] [viewed 02 April 2024]. Available from: <https://nz.lviv.ua/archiv/2017-6/34.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2017.06.1569> [in Ukrainian].

10. YAKOVCHUK, Oleksandr. Choral Arrangements of Ukrainian Folk Songs by Oleksandr Yakovchuk: The Level of the Nation Genetic Mentality. *Art Studies Notes*, 2018, iss. 33, pp. 288–295 [in Ukrainian].

Отримано / Received 30.04.2024

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 05.12.2024